

DES DE CA N'OLIVER (19)

# EL PRIMER SOL D'ESPANYA

**Antoni Tudurí**

Secció de genealogia  
de l'Ateneu de Maó



**U**s ho podreu ben creure: cada vegada és més difícil trobar paraules i fets indiscutibles i fora de tot dubte.

Moltes vegades les paraules van modificant o perdent el seu significat primigeni i acaben sent emprades per a definir o catalogar fets, fenòmens o coses diferents de la seva accepció original.

Posats a posar qualche exemple, actualment s'utilitza la paraula «dècada» per a definir un conjunt de 10 anys, quan els components dels sectors funcionaris, no cobren (o cobraven) complements salarials pel fet de tenir una antiguitat laboral de 10 (deu) dies sinó de 10 (deu) anys, açò que es defineix com «decennis». En qualsevol cas, les dues paraules comencen per «dec» i la versió «dècada» li ha pres el lloc a «decenni». Curiosament, a l'hora de cobrir, un període de dos anys és un «bienni» i un de cinc anys és un «quinquenni», no utilitzant-se «bicada» per a dir dos dies, ni tampoc «quinquèda» per a definir un període de temps de cinc dies. La diferència en la definició de les dues paraules és molt subtil, però «decenni» va desapareixent de l'ús normal.

Bestieses lingüístiques a part, ara resulta que Es Castell (o Maó si es considera el terme municipal, no la vila o ciutat) no és, en exclusiva, la terra que veu primer la llum del Sol a Espanya. He dit «en exclusiva» pel fet que devers 120 dies a l'any, aquesta condició de primera terra besada pel Sol (quan no hi ha nuvolats que el tapin) li correspon a Cadaqués.

Totes aquestes idees foradades vénen de la lectura de la notícia publicada al **MENORCA** el dia 22 de desembre de 2018, on es fa ressò del concurs fotogràfic organitzat per l'Ajuntament des Castell, que du per títol «El primer Sol d'Espanya». Deixant de banda la meua felicitació tant als guanyadors d'aquest concurs com a la resta dels concursants i, com és natural, als organitzadors, vull destacar que el periodista de «Es Diari» ja ho deixava ben clar que el lideratge des Castell no era permanent. I cal recordar també que el mateix periodista ja va escriure el dia 22 de juny de 2016 aquest fet, documentant el fenomen temporal-meteorològic. Fins i tot, va dir que ni siquiera el batle de Cadaqués no en sabia res. Per tant, si la primera autoritat municipal de la vila catalana no ho sabia, cal suposar que ni ell ni ningú del Principat s'havia apropiat inadecuadament d'aquest fet climatològic i, lògicament no ens han volgut prendre res. Que di clar.

D'altra banda, i atenent a què el nostre món i Menorca també és d'aquest mateix món, sol (en minúscula) estar sensiblement dividit en dues parts oposades:

«dretes/esquerres»; «monàrquics/ republicans»; «de l'Unió/o del Menorca»; «maonesos/ciudadellencs»; «sulleres/cranquets» (as Castell) i tants altres exemples, m'he estimat més fer referència a dos elements inamovibles i de característiques semblants: estic rallant de dos

blir la competició entre el far de l'Illa de l'Aire i el del Cap de Creus, deixant de banda els municipis de Cadaqués, Maó i Es Castell. No n'estic segur, però crec que l'Illa de l'Aire depèn administrativament, del municipi de Sant Lluís, però açò no vol dir que a la competència entre Maó

(terme municipal), Es Castell (nucli urbà) s'hi vulgui afegir Sant Lluís (dependència administrativa). Només faltaria que la cosa es compliqués més del que ja hi està.

Tot sigui a fi de bé i, en la meua modesta opinió, el eslogan turístic s'hauria de repartir proporcionalment entre els dos fars, però donant la importància més gran a i l'Illa de l'Aire, ja que, pel que diuen els entesos, Creus (península) només podria emprar el lema durant 120 dies, mentre que l'Aire (Menorca) estaria autoritzat 245 dies, encara que a Creus li pertocaria els mesos d'estiu i a l'Aire des de setembre fins a maig, més o manco. Moltes gràcies Pere Cladera per les teves informacions.

Llàstima que a la Fira del Turisme (Fitur) que s'ha celebrat a Madrid la darrera setmana de gener, no s'hagi pogut proclamar aquest important descobriment. La cosa de la proclama-

ció de Menorca com a «Destino i Reserva Starlight» sí que s'ha publicitat adequadament, encara que certs il·lusos pioners dels treballs i les idees que han determinat aquesta adjudicació s'hagin (ens haguem) assabentat pels mitjans de comunicació.

❖ **SI QUALCÚ HA ARRIBAT FINS AQUÍ**, haurà comprovat que la cosa va de 'conyeta marinera' i que, tal com van les coses, millor serà recórrer al 'sentit de l'humor', cosí germà del 'sentit comú', tan poc comú com és.

Una proposta final seria establir un agermanament entre els dos fars, que permetés un desitjable, *win-win* que diuen ara, amb Gegants, Trabucaires, Caps grossos i Tocs de flabiol. Tot sigui en favor de la promoció turística que, pel que sembla, no pinta gaire bé i cal aprofitar qualsevol excusa per millorar l'atracció de forasters i estrangers, a ser possible amb quatre duros a la butxaca.



Far Illa de l'Aire.



Far Cap de Creus.

fars; a Menorca el més oriental és el de «l'Illa de l'Aire» i a la península Ibèrica, el far més oriental és el del «Cap de Creus». Ells, els fars, no són de ningú i, per tant, són de tots i a tothom protegeixen.

Bé Idò, sembla que aquest estrany fenomen del repartiment del títol de «Primer a l'hora de veure el Sol», és degut a una cosa que se'n diu «Eclíptica», de certa dificultat d'enteniment per part dels que no som especialistes en aquestes matèries. Penseu que encara no fa massa temps (devers 1633, després-ahir com aquell qui diu) un tal Galileo Galilei va deixar anar allò de «*epur, si muove*» (I, tanmateix, es mou), dit a sota veu, per tal que no el cremessin per haver dit que el planeta Terra girava entorn de l'Astre Rei, contradient el que era clar i evident pels parroquians: el Sol sortia per llevant i es posava per ponent i, per tant, el Sol girava entorn la Terra.

Per tant, m'ha semblat convenient esta-